

Krize římské republiky

Krise římské republiky

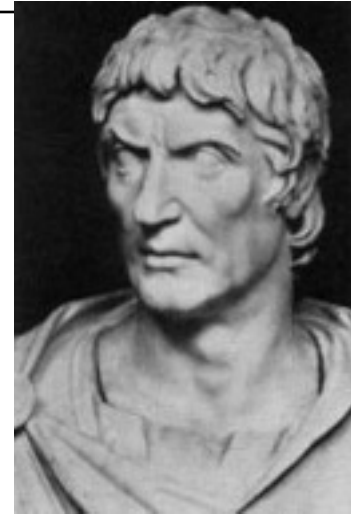
- Války → zisk nových území a kořisti → zisk levných surovin, levného obilí, otroků (přebytek otroků → zhoršení podmínek, častá povstání)
- To způsobilo nadbytek pracovních sil, nadbytek surovin a potravin z podrobených provincií
- Drobní rolníci nestačí konkurovat, zadlužují se, jejich pozemky skupují **velkostatkáři** – **latifundisté** (co jsou latifundie?)
- Bylo pro latifundistu výhodnější platit námezdní pracovní sílu nebo si koupit otroka?
- Změna hospodaření – obilí bylo nadbytek díky koloniím (jaká je proto jeho cena?), a tak se na apeninském poloostrově **pěstují pouze olivy a víno**
- Pokusy o reformy hospodářství skončily neúspěchem

Optimáti

- Vytvoření dvou mocenských skupin

Optimáti a populáři

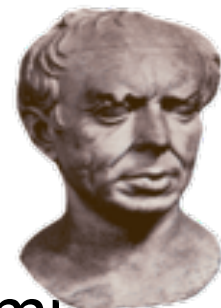
- **Optimus** – nejlepší, příslušník římské aristokracie (?). **Co znamená slovo optimální?**
- Oporou optimátů byl senát
- Podporovali latifundisty
- Zastávali konzervativní názory
- V čele optimátů **Lucius Cornelius Sulla**.
V roce 82 př. K. si nechal udělit **titul diktátora na neomezenou dobu** (boje na východě říše)

Sulla

Populáři

- **Popularis (lidový)**
- Oporou populárů bylo **lidové shromáždění a tribunát lidu**
- Prosazovali drobné hospodářské a politické reformy. **Jakou část obyvatelstva zastupovali?**
- **Liberálové**
- Vůdce populárů **Gaius Marius** – několikrát byl konzulem, vedl dobře legie proti germánským kmenům na severu, oslavován jako zachránce státu. Provedl vojenskou reformu – **vznik profesionální armády (žoldnéři)**. Do armády mohli vstoupit i bezzemci (?). Po skončení vojenské služby dostávali veteráni (?) přiděl půdy.

Spartakovo povstání (73 - 71 př. K.)

- V čele **Spartacus**, původně římský legionář, který se po dezerci stal gladiátorem
- Vzpoua a útěk gladiátorů v gladiátorské škole v Capui (u Neapole), Spartacus v čele – povstání se rychle rozšířilo. **Otroci v několika bitvách dokonce porazili římské legie**
- Nakonec ale byli otroci poraženi a **6 000 z nich bylo ukřižováno** na cestě z Říma

Gladiátorství

- Gladiátor (gladius = meč) byl člověk bojující v zápasech pro pobavení publika. Gladiátoři byli často otroci, váleční zajatci a odsouzení zločinci, existovali však i gladiátoři – profesionálové
- Etruský původ her – konaly se po smrti významné osoby (pohřby)
- Etruskové věřili, že pokud někdo zemře, bude se vracet na zem a strašit. Tomu se dalo zamezit jedině smrtí někoho jiného. Pak už přestaly být zápasy jen záležitostí pohřbu, ale začaly se konat pro zábavu. Toho zneužívali i politikové, kteří dlouhotrvajícími hrami odvraceli pozornost lidu od vojenských neúspěchů.
- Při oslavě Traianova vítězství nad Dáky (?) trvaly hry dokonce 123 dní a utkalo se zde údajně na 10 000 gladiátorů

Filmové zpracování:
Spartakus

Filmové zpracování: Marcus
Licinius Crassus (kdo to byl?)

První triumvirát (r. 60 př. K.)

- **Marcus Licinius Crassus** – patřil k Sullovým přívržencům, velmi bohatý, **potlačil Spartakovo povstání**, byl konzulem
- **Gnaeus Pompeius Magnus** – jeden ze Sullových vojevůdců, mezi vojáky velmi oblíben, byl konzulem
- oba dva byli optimáti
- **Gaius Julius Caesar** – patřil k populárům, obratný diplomat (např. smířil Crassa a Pompeia) a úspěšný válečník podmanil si Galii, dosáhl Británie
- Dohoda o rozdělení moci a území: **Caesar** – Galie (**najdi**), **Crassus** – Sýrie a Palestina (**najdi**), **Pompeis** – Hispánie (**najdi**)

Gaius Julius Caesar

- Po smrti Crassa (padl v boji na východě země) zůstali jen 2 sokové (?)
- R. 49 př. K. přešel Caesar řeku Rubikon (vypršel mu v Galii desetiletý mandát), vytáhl na Řím, v občanské válce porazil Pompeia (poražen v Řecku, zabit v Egyptě) a stal se jediným vládcem nad celou římskou říší
- Na egyptský trůn dosadil 16letou Kleopatru
- Podporoval kolonizaci, veřejné práce, rozšiřoval občanské právo, chudině zajistil bezplatné přiděly obilí, zavedl juliánský kalendář (?...)
- Ovládal senát, armádu, pokladnu... Republikánští senátoři se nesmířili s růstem jeho moci a v r. 44 př. K. byl zavražděn v senátu („I ty Brute“?)

Druhý triumvirát

Po smrti Caesara 2 strany:

1. Stoupenci republikánských senátorů
2. **Stoupenci Caesara, kteří chtěli potrestat vrahy (prchli z Říma)**
 - **Marcus Antonius** – bývalý Caesarův konzul, měl na starosti **východní provincie**, sblížil se s egyptskou královnou Kleopatrou
 - **Octavianus** – adoptovaný syn Caesara a jeho hlavní dědic, na starosti **Itálii**
 - **Marcus Lepidus** – římský boháč, dostal na starosti **Afriku**

Boj o moc mezi triumviry

- Hlavním cílem triumvirů bylo chytit Caesarovy vrahy. Podařilo se na území Řecka, kde se Brutus a Cassius ukrývali. Poté, co se vypořádali s opozicí, začal boj o moc mezi nimi.
- **Lepidus** se brzy stáhl do ústraní (vzdal se Afriky, spokojil se s vysokým úřadem v Římě).
- **Octavianus** – nejsilnější postavení (proč?)
- **Antonius** se sblížil s Kleopatrou (v Alexandrii), obdarovával Egypt územím, která patřila do sféry vlivu Říma, válčil na východě přes nesouhlas senátu

Octavianus - Augustus

- Roku 31 př. K. porazil Octavianus v [bitvě u Aktia](#) Antonia (Kleopatra prchla, za ní pak Antonius, obklíčena Alexandrie → dvojitá sebevražda)
- Octavianus jediným vládcem
→ **KONEC REPUBLIKY**
- Přijal titul Augustus
- Vznešený

Otázky

- Jaké byly příčiny krize římské republiky?
- Proč docházelo k povstání otroků?
- Kdo to byli populáři a optimáti?
- Proč byl zavražděn Caesar?
- Co bylo příčinou zániku 2. triumvirátu?